

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
VLADA KANTONA SARAJEVO

PRINCIPI I MJERE DJELOVANJA
VLADE KANTONA SARAJEVO
2018 – 2022

EKSPOZE PREMIJERA

Sarajevo, 26. 12. 2018.

Edin Forto

S A D R Ź A J

1. UVOD	3
2. PRINCIPI DJELOVANJA	6
3. MJERE DJELOVANJA PO RESORIMA	8
3.1. MINISTARSTVO FINANSIJA	8
3.2. MINISTARSTVO KULTURE I SPORTA	8
3.3. MINISTARSTVO PRAVDE I UPRAVE	8
3.4. MINISTARSTVO PRIVREDE	9
3.5. MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA	9
3.6. MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA	9
3.7. MINISTARSTVO KOMUNALNE PRIVREDE I INFRASTRUKTURE	10
3.8. MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA	10
3.9. MINISTARSTVO ZA BORAČKA PITANJA	10
3.10. MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU I MLADE	10
3.11. MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENA LICA I IZBJEGLICE	11
3.12. MINISTARSTVO ZDRAVSTVA	11
4. ZAKLJUČAK	12

DODATAK:

- SPORAZUM O PRIORITETIMA SKUPŠTINSKE VEĆINE U KANTONU SARAJEVO U MANDATU 2018-2022.

1. UVOD

Uvaženo rukovodstvo Skupštine, poštovane zastupnice i zastupnici, dragi gosti i predstavnici medija,

Zahvaljujem se Predsjedavajućem Skupštine Kantona Sarajevo, njegovim zamjenicama i zamjeniku na ukazanoj prilici da danas kroz ovaj ekspoziciju iznesem principe djelovanja i prioritete Vlade Kantona Sarajevo u naredne četiri godine.

Pred vama je ekspozicija zasnovana na viziji razvoja, baziranoj na programskim mjerama i načelima, usaglašenim u dobroj vjeri kroz ozbiljne političke pregovore participirajućih političkih organizacija. Temelj dokumenta je Sporazum o prioritetima skupštinske većine u Kantonu Sarajevo u mandatu 2018–2022, koji je potpisalo šest stranaka zastupljenih u trenutnom sazivu Skupštine Kantona Sarajevo. Sporazum dostavljam kao dodatak ekspoziciji. Ovaj ekspozicija nije lista želja i obećanja, već lista prioriteta. Započinjemo borbu za kvalitetniji život na koji građani Kantona Sarajevo imaju svako pravo. Program koji danas predstavljamo artikulacija je preuzete obaveze iza koje čvrsto stojimo i za koju smo spremni da odgovaramo.

Mnogi kažu da je danas u Bosni i Hercegovini nada najdeficitarnija roba. Ali to nije poruka koju su na proteklim izborima uputili građani Kantona Sarajevo. Građani su jasno glasali za promjenu. Mi čujemo taj glas i svjesni smo obaveze da uzvratimo povjerenje. Ova Vlada mora biti prvenstveno Vlada građana, a naša je obaveza da se borimo za dostojanstvo života u ovom kantonu. Od prvog do posljednjeg dana ove Vlade.

Stvari ne stoje dobro. Masovni odlazak naših građana u zemlje Evropske unije je indikativan i više nije isključivo uzrokovan potragom za poslom. Nije moguće izdvojiti jednu grupu ljudi koja odlazi. Odlaze ljudi različite dobi, različitog poslovnog i finansijskog statusa, različitog stepena obrazovanja. U sve većem broju odlaze građani koji imaju riješen materijalni status. Programeri, inženjeri, majstori i zanatlije sa stabilnim poslovima; roditelji traže dugoročnu stabilnost i mir kada razmišljaju o svojoj djeci. Traže mogućnost da njihova djeca imaju jednake mogućnosti kao njihovi vršnjaci širom Evrope, da po završetku škole referenca bude njihovo znanje, a ne političko poznanstvo. Oni traže ono što se u modernom, uređenom, naprednom društvu podrazumijeva.

U proteklih 20 godina, politika koja je vodila ovo društvo nije stvorila okvir da se građani ostvare, da budu prepoznati i da od svog rada žive onako kako zaslužuju. Politika je urušavala optimizam i nadu. Politika je učinila da naš duh, prkos i snaga više nisu dovoljni da građani čvrsto vjeruju da je ovo mjesto budućnosti njihove djece. Vrijeme je da građanima Sarajeva vratimo ponosni osjećaj života u „najboljem gradu“. Sanjam da će nam rezultat našeg rata dati za pravo da kažemo da nema potrebe da naši ljudi odlaze u Evropu, jer Evropa pripada ovdje i istorijski, geografski i kulturalno, iako još uvijek ne i ekonomski i sigurnosno.

Velika odgovornost je na nama, jer imamo generacijski zadatak. Moramo biti svjesni da građani više ne vjeruju politici i da nas nikada nisu gledali s većim podozrenjem. Građani su u pravu. Zadatak nove Vlade, ali i čitave politike, i onih koji su u vlasti i onih koji su u opoziciji, je da prestanemo sa sitnim politikantstvom. Zadatak nam je da fokus vratimo tamo gdje mu je i mjesto – na interes građana. Zar je previše tražiti da stvari koje su normalne budu konačno uvažene? Na primjer, želimo građanima vratiti vjeru u institut najobičnijeg konkursa za posao. To je jedna od prvih stvari koje ćete primijetiti.

Nismo sretni kad građani vjeruju da je posao u državnoj službi najbolje što se nudi na tržištu, ali to je trenutno činjenica. Plate u državnom su značajno, čak i duplo veće od plata u privatnom sektoru. Zbog toga moramo raditi na poboljšanju klime za privatnike. Bez njihovih uplata u budžet neće postojati ni država ni državni službenici. Neće postojati ni zdravstvena njega ni besplatno obrazovanje. Privatnici moraju dobiti prostor da dišu, rastu, ulažu i, najvažnije, zapošljavaju. S druge strane, Imajući u vidu da je politika državne firme ogolila od struke, zapošljavanja ćemo raditi isključivo putem jako vidljivih konkursa uz jasno propisane kriterije i pravo na žalbu. Na taj način ćemo probuditi tračak nade kod zabrinutih roditelja da njihova djeca, ako to žele, mogu ravnopravno konkurisati na poslove u kantonalnim institucijama i firmama, a da ne moraju nekoga znati ili kupiti. Struka ide u prvi plan.

Kad govorimo o kvaliteti našeg svakodnevnog života, želimo vratiti nadu građanima da neće više morati najgore prakse prihvatati kao standard. Nećemo prihvatiti redukcije vode kao normalnu pojavu. Nećemo prihvatiti zagađenost zraka i nijemo čekati da vjetar otpuše otrov iz naše kotline. Nećemo prihvatiti da niko i nikad ne zna kad dolazi sljedeći trolejbus. Nije to više ni puko nabranje šta jedan evropski glavni grad treba da sadrži. Ovo postaje stvar ponosa.

Donijet ćemo strategiju razvoja javnog prevoza za narednih 20 godina. Uložit ćemo u vozni park i saobraćajnu infrastrukturu. Uložit ćemo u energetska efikasnost. Uložit ćemo u vodosnabdijevanje. Nećemo štedjeti kada su u pitanju voda, zrak i prijevoz. Odbijamo živjeti ispod standarda koji je ovaj grad imao prije 30 godina. Odbijamo riječi utjehe i opravdanja zašto nešto može funkcionirati u Njemačkoj ili Makedoniji, ali, iz nekog misterioznog razloga, ne može kod nas.

Želimo mladim majkama vratiti nadu da rođenjem djeteta ne gube mogućnost zaposlenja. Upisnost u predškolske ustanove nam je najniža u Evropi. Pali smo iza cijele Evropske unije. Pali smo iza regije. Upisnost djece u predškolske ustanove je direktno povezana s ekonomskom aktivnošću jedne sredine. Pristupačna i kvalitetna usluga omogućava ženama da traže posao. U vrijeme masovnog iseljavanja, upisnost više nije stvar koja se tiče prava žena ili socijalne politike, to je problem koji se tiče ostanka ovdje, ekonomske aktivnosti i prosperiteta. Omogućavanjem svoj djeci da pohađaju pristupačne i kvalitetne predškolske ustanove, vratit ćemo nadu majkama da rođenjem djeteta ne gube pravo na rad i karijeru.

Na evropskom smo dnu i kada se govori o ulaganju u istraživanje u razvoj. Ako postoji jedna oblast koja garantuje dugoročni ekonomski napredak, to je ulaganje u istraživanje i razvoj. Sve zemlje koje drže do sebe, pa čak i u vremenima krize, maksimalno izdvajaju za naučna istraživanja. Zemlje Evropske unije teže ka izdvajanju 3% bruto društvenog dohotka za ovu oblast i većina njih se polako približava tom iznosu. Afričke zemlje teže ka 1% ulaganja u nauku. Nažalost, najoptimističnije aproksimacije kažu da u BiH to izdvajanje nije više od 0,15%. Trudit ćemo se da u našem kantonu taj iznos u narednim godinama bilježi konstantan rast i da raspodjela sredstava bude usmjerena ka afirmaciji naučnih institucija.

Činjenica je da u poređenju s većinom bosanskohercegovačkih gradova Sarajevo ima bogatu kulturnu ponudu, jer imamo niz državnih institucija, ali jasno je da one djeluju po određenoj inerciji. Nisu dio široke društvene rasprave koja treba odgovoriti na pitanje kakvo mjesto kultura zauzima kada govorimo o napretku. Šta nas je osim Sarajevo film festivala smjestilo na evropsku i svjetsku mapu? Fenomenalni uspjesi našeg filma, naših pisaca i muzičara nisu rezultat sistema, već talenta i duha koji se opire i ne dozvoljava da ga sputa državna nebriga. Od danas ćemo na ovaj sektor gledati kroz prizmu činjenice da je aktivnost kulturnih i kreativnih industrija jedan od najjačih motora razvoja i stvaranja radnih mjesta. Razdrmat ćemo sarajevsku kulturnu scenu usvajanjem potpuno nove strategije razvoja kulture. Nema razvoja bez mladosti. Nema mladosti bez kulture. Sarajevo mora biti vodeći regionalni kreativni centar, mjesto susreta kreativnih ljudi.

Odnos s opštinama će biti prijateljski i partnerski. U saradnji s lokalnim zajednicama prednost dajemo rješavanju problema zagađenosti zraka i izgradnji saobraćajne infrastrukture, ali i unapređenju usluga odvoza smeća i uređenja zelenih površina. Moram naglasiti i da se želimo boriti protiv prakse pojedinih načelnika koji krše zakon. Nije tajna da upravo opštinski načelnici prednjače u urušavanju urbanističke struke, jer zanemaruju javni interes. Isto tako, pojedini načelnici krše zakon tako što sebi i svojoj administraciji isplaćuju astronomska, ali nezakonita primanja.

Kako ćemo finansirati zaokret u svim pobrojanim oblastima? Kako ćemo platiti skupe intervencije na dotrajaloj infrastrukturi? Jednostavno. Bolje ćemo poslovati i manje trošiti. Tretirat ćemo kantonalnu imovinu kao svoju, a ne kao ničiju. Javni interes će biti u ravnoteži s interesima naše nagomilane administracije. Javni interes će biti u ravnoteži s interesima privatnih investitora. Javni interes će biti jasno usaglašen s građanima. Koristit ćemo najbolje prakse. Nećemo izmišljati toplu vodu. Uštedama iz boljeg poslovanja i rezanjem potrošnje u administraciji ostavit ćemo mjesta za investicije.

Ne očekujemo preokret preko noći. Ako je nešto zanemarivano dvadeset ili više godina, ne možete ga popraviti preko noći. Ali ako naši rezultati ne budu vidljivi i mjerljivi, onda ćemo prvi to i priznati. Centar svega će biti naši konkretni rezultati i jasno iskazano zadovoljstvo građana.

2. PRINCIPI DJELOVANJA

Korupcija se ne mjeri samo novcem izgubljenim kroz nabavke i bakšiš, koji građani dijele administraciji, zdravstvenim, obrazovnim i policijskim službenicima. Korupcija, ili percepcija korupcije, je najveći ubica nade da Sarajevo može bolje. Nije više dovoljno loviti i kažnjavati korupciju u skladu s odredbama krivičnog zakona. Velika većina koruptivnih radnji se teško dokazuje na sudu. Često se radi o svega pedeset maraka ili informacijama o nekom tenderu dostavljenim usmeno na kafi ili putem poruke na mobitelu. Toliko nam je pod kožu ušlo čašćenje i bakšiš, da ponekad ljudi nude novac i usluge i kad niko to od njih ne traži. Postali smo jedna od sredina u kojoj je administracija tu da bi građani služili njoj, a ne obratno. Zbog toga će borba protiv koruptivnih radnji, čašćenja, dogovaranja tendera za materijale i usluge biti prioritet ove vlasti. Donošenje etičkog zakona o usklađenosti administrativnih procesa sa zakonom će biti prva mjera proizašla iz principa jasne opredijeljenosti za borbu protiv korupcije. Ako bilo ko iz ove koalicije bude uhvaćen na djelu, to će biti i prvi test naše principijelnosti.

Evropska administracija počiva na principima široke javne rasprave, širokih i detaljnih konsultacija s medijima, građanima, nevladinim i profesionalnim udruženjima. U Sarajevu javna rasprava kao da postaje sve manje obavezujuća po državnu službu. Često se koriste čudni termini, koji garantuju slabu posjećenost, slabo oglašene aktivnosti, zanemarivanje građana i struke. Takvu praksu ćemo izmijeniti. Svaki bitan dokument će doživjeti značajan, ako treba i plenumski test u javnosti.

Skupština kojoj se sada obraćam treba poboljšati efikasnost, transparentnost i odgovornost svog rada. Izmjene poslovnika će ići u tom pravcu. Uvest ćemo jasan i pregledan sistem glasanja u Skupštini i omogućiti internet prenos svih sjednica kao jasnu potporu principu transparentnijeg rada.

Ova vlada će nametnuti veća prava, obaveze i odgovornosti svim ministricama i ministrima za funkcionisanje pravnih subjekata koji su pod njihovom ingerencijom.

Zapošljavanje bez konkursa postat će stvar prošlosti. Također, finansiranje nevladinih udruga provodit će se isključivo na konkursnom i projektnom osnovu i to prema unaprijed utvrđenim kriterijima. Naša obaveza je da oslobodimo javne ustanove, zavode i preduzeća od stranačke kontrole i stranačkog upravljanja. Pojačat ćemo kontrolu javnih nabavki.

Preispitat ćemo efikasnost svih nadzornih i upravnih odbora pod ingerencijom Kantona Sarajevo. Ukoliko rezultati ove analize budu negativni, posegnut ćemo za mjerama koje bi racionalizirale i optimizirale rad istih. Sebi u obavezu uzimamo i provedbu imenovanja rukovodilaca javnih preduzeća, ustanova, zavoda, fondova i ostalih institucija slijedeći isključivo principe stručnosti i sposobnosti, a ne stranačke pripadnosti. Velika većina problema u javnim institucijama proizilazi iz nestručnog vođenja. Ljudi bez iskustva, znanja i motiva nemaju šta da traže na menadžerskim pozicijama u preduzećima s više stotina

zaposlenih. Odsustvo struke nema opravdanja. Upravo je to i prouzrokovalo krizu upravljanja u Kantonu Sarajevo.

Istovremeno sa optimiziranjem rada izvršne vlasti i javne uprave, baviti ćemo se reformom i depolitizacijom obrazovnog sistema, revitalizacijom komunalne infrastrukture, podizanjem efikasnosti u pružanju zdravstvene zaštite, reformom socijalne politike, poboljšanju uslova rada i unapređenju poslovnog okruženja. Građani Sarajeva zaslužuju da za velike poreze i namete koje plaćaju dobiju srazmjernu uslugu, uključujući kvalitetnije obrazovanje, pristupačnije zdravstvo i bolju infrastrukturu.

3. MJERE DJELOVANJA PO RESORIMA

Kao što sam spomenuo, pred Vama je programski dokument s jasno definiranim prioritetima i ciljevima ove Vlade. Dozvolite da napravim kratak osvrt na svaki od resora.

3.1. Ministarstvo finansija:

Da bi se ostvarili reformski prioriteti, pokrenuli ambiciozni projekti, stvorila partnerstva s finansijskim institucijama i dugoročno privukli poželjni partneri i investitori, potrebna je stabilnost i predvidljivost finansijskog poslovanja institucija Kantona Sarajevo. Potrebne su reforme koje podrazumijevaju restrukturiranje javnih rashoda, povećanje kapitalnih investicija i smanjenje tekućih rashoda. Potrebno je u potpunosti provesti analizu i sistematizaciju radnih mjesta u svim javnim ustanovama. Moramo ustrajati na programu fiskalne konsolidacije i smanjenju budžetskog deficita, zasnovanom na racionalizaciji i smanjivanju rashodovne strane budžeta. U ovom procesu neophodne su stalne konsultacije i partnerstvo s privrednicima, sindikatima i stručnom javnošću.

3.2. Ministarstvo kulture i sporta:

Kvalitet života građana je centralni fokus ove Vlade i za to je neophodno podsticati kreativni razvoj i duh, omogućiti bogatstvo sadržaja te osigurati sve pretpostavke za zdrav i aktivan život. Stoga kultura i sport moraju biti dostupni i uporedivi s onim što vidimo u regiji i Evropi. U velikoj mjeri, zahvaljujući inicijativama samih građana, Sarajevo je uspjelo da hvata priključak, ali institucije imaju obavezu da prate ove potrebe. U samom uvodu naveo sam da je podrška kulturi sama okosnica promjene paradigme razvoja Sarajeva. Isto važi i za sport. Potrebno je unapređenje, podrška modernizaciji i izgradnja sportske infrastrukture kako bi svi sportsko-rekreativni kapaciteti bili stavljeni u službu omasovljenja sportske kulture. Neophodno je izgraditi kapacitete kako bi se ostvarile ideje, a veliki potencijal postoji u korištenju evropskih projektnih sredstava za koje će konkurisati svih 13 institucija iz oblasti kulture. Istovremeno, finansiranje sporta mora da prati razvoj, pa je neophodno izdvajanje za sport povećati na 1% budžeta.

3.3. Ministarstvo pravde i uprave:

U skladu s višegodišnjim najavama pojedinaca iz ove koalicije, jedno pitanje se nameće kao prioritet, a to je donošenje zakona o porijeklu imovine izabranih dužnosnika, kako bi se jasno pokazala spremnost na iskorak u promjeni političke prakse. Pored transparentnosti u vezi s pojedincima u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti, isti kriterij moramo nametnuti i za sve institucije. Procesi moraju biti transparentni, a za to su potrebni provedbeni akti koji će primorati svakog javnog službenika na provođenje zakona o pristupu informacijama. Ukinut ćemo praksu odugovlačenja ili sakrivanja informacija koje se odnose na poslovanje firmi. Ne mogu pozicija i plata u Vodovodu biti poslovna tajna. Ne može službenik u nekom ministarstvu odugovlačiti s odgovorom na upit građana. Otkrit ćemo vam sve. Tako nalaže zakon. A tako i treba.

3.4. Ministarstvo privrede:

Ministarstvo privrede ima zadatak da bude centralna tačka razvojnih i projektnih inicijativa. Potrebna je podrška razvoju centara za poduzetništvo, poduzetničkih inkubatora, klastera, tehnoloških parkova i zona male privrede. Poslovanje trpi birokratske prepreke, sporost, i na taj način se gube brojne prilike za stvaranje radnih mjesta. Potrebno je olakšavanje procedura u nadležnosti Kantona za pokretanje, vođenje i gašenje firmi te aktivno zalaganje za slična rješenja na višim nivoima vlasti, uz obavezno uvođenje jednošalterskog principa i pokretanja firmi putem interneta. Konačno, Kanton ima direktne nadležnosti nad firmama koje ne smiju da budu teret, već upravo pokretač novih poslovnih ideja i procesa. Takva su javna preduzeća ZOI '84 i Skenderija koja zahtijevaju hitno restrukturiranje s ciljem modernizacije rada, infrastrukture i ponude.

3.5. Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša:

Ova Vlada će se uhvatiti u koštac s problemom zagađenosti te pokrenuti Sarajevo u pravcu koji podrazumijeva ekološki osviještena i sigurna sredina. Radit ćemo prioritarno na provođenju Kantonalnog ekološkog akcionog plana za dugoročno smanjenje zagađenja u Sarajevu.

Sarajevo će nastaviti da se gradi, ali taj proces mora biti kontroliran u interesu građana. Ova Vlada planira uvođenje novih mjera i projekata pristupačnog i pravičnog rješenja stambenog pitanja, poput poticaja jeftinom stanovanju i izgradnji stanova i kuća za mlade. U okviru ovoga podrazumijevaju se mjere kupovine stanova po cijeni izgradnje, neprofitnog lizinga, ukidanja poreza i taksu na prvu nekretninu. Također, ovo uključuje olakšavanje procedura i dozvola pri gradnji, kao i projekte pristupačnog iznajmljivanja nekretnina poput stambenih zadruga.

Uvest ćemo i dodatne standarde u proces građenja stambenih naselja, koji se odnose na osiguranje zaštitnog zelenog pojasa, broja parking mjesta, zelene površine za rekreaciju i druge prateće sadržaje.

3.6. Ministarstvo saobraćaja:

Saobraćajne gužve su sve veće, a javni transport sve manje adekvatan. Nereguliran saobraćaj u direktnoj je vezi s povećanjem zagađenosti. Neophodno je uvesti veći stepen regulacija i mjera u ovoj oblasti, što podrazumijeva donošenje Strategije i Zakona o javnom prevozu; uspostavljanje centralnog sistema za kontrolu i upravljanje saobraćaja i javnog gradskog prevoza; uspostavljanje redovnog i sigurnog javnog gradskog prevoza na području cijelog kantona.

Potrebno je naglasiti potrebu za restrukturiranjem GRAS-a s ciljem formiranja zdravog i stabilnog subjekta; ovo preduzeće jeste okosnica gradskog javnog saobraćaja, a vjerujem da građani i te kako dobro znaju u kakvom su stanju vozila, koliko je prevoz redovan a linije

adekvatne. Pitanje samog poslovanja ove kompanije je veliki izazov i zadatak ove Vlade. Građani Sarajeva zaslužuju adekvatan i kvalitetan javni prevoz, a to u ovom trenutku nemaju.

3.7. Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture:

Neprihvatljivo je da u 21. vijeku grad koji je okružen vodom trpi nestašice, da svaki manji vjetar raznosi smeće po ulicama ili da nas, kolokvijalno govoreći, snijeg svaki put iznenadi. Nemamo izbora nego krenuti od samih institucija, potrebne rekonstrukcije organa upravljanja u komunalnim preduzećima i uvođenje transparentnosti i potpune javnosti rada, što podrazumijeva reviziju poslovanja firmi iz ove oblasti. Krovni cilj mora biti jasno pozicioniranje Sarajeva kao grada pitke vode. Za to je potrebna izgradnja nove i rekonstrukcija stare vodovodne i kanalizacione mreže te pokretanje generacijskog projekta novog sarajevskog vodovoda.

3.8. Ministarstvo unutrašnjih poslova:

Sve reforme su beznačajne ako građani ovog kantona nisu sigurni ili se ne osjećaju sigurnima. Ova Vlada mora osigurati nadležnim organima sve što je potrebno, punu i neupitnu podršku kao dokaz policajcima da stojimo iza njih. Potrebno je stvoriti ambijent za unapređenje sigurnosti reformom znanja i organizacijskom reformom. Moramo osigurati adekvatnu stručnu i profesionalnu zastupljenost specifičnih zanimanja koja su usko povezana s poslovima sigurnosti i istraživanja krivičnih djela. Neophodno je izraditi studiju za Kanton Sarajevo u smislu broja ljudskih, materijalnih i organizacionih potreba i djelovati u skladu s preporukama. Naročito želim poslati poruku našim policajcima da ćemo raditi na jačanju njihovih kapaciteta, omogućiti dalje individualno napredovanje, obezbijediti edukaciju kako bismo osigurali moderna i potrebna znanja kojima će odgovoriti na sigurnosne izazove modernog društva.

3.9. Ministarstvo za boračka pitanja:

Ovo društvo je dužno poštovati i osigurati ono što pripada ljudima koji su ga trajno zadužili. Briga za boračku populaciju direktno je povezana sa stepenom dostojanstva cijelog društva. Dugoročno ekonomsko osnaživanje pripadnika boračke populacije kroz specifične modele socijalnog poduzetništva, boračke zadruge i firme će biti u fokusu ovog ministarstva. Osigurat ćemo podršku za prekvalifikacije boračke populacije s ciljem zapošljavanja.

3.10. Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade:

Obrazovanjem ćemo graditi društvo oslobođeno društvenih anomalija kroz aktivnu podršku borbi protiv šovinizma, rasne, etničke i vjerske mržnje kod mladih. Od samih temelja stvari moraju biti pravilno postavljene, od povećanja obuhvata djece u predškolskom obrazovanju, kroz osiguravanje besplatnih udžbenika za osnovce, do stvaranja uvjeta za potpunu akademsku, naučnu i institucionalnu autonomiju univerziteta u skladu s odredbama državnog Zakona o visokom obrazovanju BiH. Potrebna je reforma škola za djecu s posebnim potrebama u centre s fokusom na ranu detekciju i ranu intervenciju, realizacija inkluzivne nastave i to ne samo za djecu s teškoćama u razvoju, već i za nadarenu djecu.

Nastavnici moraju imati svaki vid podrške, oni su stub ovog društva. Reforma Prosvjetno-pedagoškog zavoda u mjesto kontinuiranog usavršavanja nastavnika i unapređenja nastave i uspostavljanje odjela za standardizaciju i utvrđivanje sadržaja udžbenika i drugih nastavnih sredstava mora biti provedena. Naša intencija će biti stabilno i pravedno finansiranje prosvjetnih radnika i stimuliranje onih koji to zaslužuju. Želimo povećano ulaganje u visoko obrazovanje s ciljem obezbjeđivanja i jačanja stvarne akademske autonomije i kapaciteta javnoga univerziteta, ali i stvaranje uvjeta u kojima će svi univerziteti na području kantona imati podršku s ciljem pretvaranja našeg kantona u regionalni studentski centar.

3.11. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice:

Ne smijemo zatvarati oči pred socijalnim nejednakostima. Ovaj grad nikada nije bio mjesto gdje su se ljudi dijelili po socijalnom statusu, već upravo suprotno, kada smo bili zajedno, kada smo bili spremni da pružimo ruku jedni drugima, ostvarivali smo najveće rezultate. Potrebno je razumjeti izazove koje podrazumijeva tranzicija i provesti niz adekvatnih mjera. Neophodna je reorganizacija rada ustanova socijalne zaštite kao i kreiranje socijalne karte te izrada jedinstvene modularne baze svih korisnika socijalne zaštite, svih socijalnih usluga i osoba u stanju socijalnog rizika, kao ključnih alata za obuhvatnu reformu socijalne zaštite zasnovane na stvarnoj potrebi, a ne na statusu.

3.12. Ministarstvo zdravstva:

Potrebno je vratiti povjerenje građana u zdravstvo, kroz snažnu podršku struci, jačanje institucija i osiguravanje stalne modernizacije i napretka. S ponosom možemo reći da ovaj grad ima vrhunski kadar i kapacitete te da postoje osnovni preduslovi kako bi se svima omogućila potrebna, kvalitetna njega. Fokus mora biti na građanima, na usluzi koja se pruža, na smanjenju birokratskih prepreka, na modernizaciji pristupa i otklanjanju nekad sasvim nelogičnih procedura. Skratit ćemo liste čekanja na dijagnostičke usluge te optimizirati broj timova porodične medicine. Sarajevo ima kapacitet ne samo da pruži neophodnu njegu svojim građanima, već da postojeće znanje ponudi na tržištu. No, za to je potrebno da radimo zajedno, da osiguramo sve što je struci potrebno te da čuvamo dignitet liječničke profesije. Potrebno je da uslugu građanima prati i stalni znanstveni proces kako bi dugoročno svako liječenje, bez obzira na kompleksnost, bilo moguće u Sarajevu. To je možda ambiciozan, ali svakako ostvariv cilj. U tom kontekstu potrebno je da djelujemo strateški, da imamo jasan plan zadržavanja zdravstvenih profesionalaca te da osiguramo kroz obrazovni sistem stvaranje novog i konkurentnog znanja.

4. ZAKLJUČAK:

Poštovane dame i gospodo,

Sama riječ Sarajevo i danas ima i te kakvu snagu u čitavom svijetu. Nije to običan grad, nije to obična priča. Istorija nas je uvijek stavljala pred izazove koji su se često nizali kao na traci, sasvim nesrazmjerno s veličinom i položajem ovog grada. Ta velika istorija stalno je mijenjala grad, koji je, čini se, uvijek pokušavao da ostane izvan te sudbine i važnosti koja mu je oduvijek bila namijenjena. On je, bez obzira na sve, uvijek uspio da iznjedri sjajne stvari, stručnjake, umjetnike, velika djela, ideje, energiju. I danas, u ovom vremenu deficita optimizma, Sarajevo nastavlja da stvara mala čuda. No, nije li vrijeme da čuda postanu pravilo, nije li vrijeme da skupimo snagu i stanemo iza onoga šta nam je ostavljeno, da stvorimo nove velike stvari, za šta je ovaj grad, kao što rekoh, možda i protiv svoje volje, predodređen.

Vrijeme je da kantonalne institucije stanu iza Sarajeva, da podrže potencijal, da preuzmu odgovornost, da budu ono što moraju biti – servis građanima. Vrijeme je da prevaziđemo podjele, da stvorimo potrebnu klimu, da budemo pokretačka snaga BiH i centar regije, da gradimo i stvaramo. To je dužnost politike. Mi danas preuzimamo tu dužnost.

Sarajevo treba da bude dodirna tačka svega onoga što različitosti koje postoje u njemu nude. Moramo probuditi kreativnu energiju te osnažiti kulturnu i sportsku scenu. Imamo sve predispozicije da se postavimo kao lideri na ovom području. Dokazi iz prošlosti nas ohrabruju i motivišu da Sarajevu vratimo duh po kojem ga svijet pamti.

Danas je Sarajevo u očima drugih jedna simpatična i sve privlačnija turistička destinacija. Ipak, ima tu mnogo neiskorištenog potencijala i prostora za napredak kako bi se pozicionirali kao još interesantniji evropski grad. Iako nisam ljubitelj vraćanja u prošlost, bogati smo lekcijama koje iz nje možemo izvući. Dokazano je da ova država i ovaj grad mogu napredovati samo ako prigrlimo sve naše različitosti koje su se na najbolji mogući način ispreplele i koje su utkane u naš identitet. Ako iskoristimo i primijenimo sve ono što smo naučili u predratnom i ratnom Sarajevu, možemo zaokružiti tu priču i pokazati svima koliko zaista vrijedimo. Na taj način stvaramo brend koji može opstati i na međunarodnoj sceni.

Idealno Sarajevo koje želimo ostaviti našoj djeci je jedan prosperitetan grad, koji se možda rijetko pojavljuje u vijestima kao takav, ali zato često krase stranice turističkih vodiča širom svijeta. Uzore ne trebamo tražiti u drugim gradovima, ne trebamo se porediti s njima, već moramo graditi sopstveni, jedinstveni identitet. Naši roditelji su nama Sarajevo ostavili u puno boljem stanju nego što u ovom trenutku mi ostavljamo našoj djeci. Ipak, nije kasno. Nudi nam se prilika da to ispravimo i radimo na tome da ova država i ovaj grad ponovo dišu punim plućima. Građanima Bosne i Hercegovine i Sarajeva treba vratiti onaj osjećaj ponosa i pripadnosti na koji imaju pravo.

Pred ovom Vladom je veliki zadatak, ali veće privilegije nema – tu smo da služimo građanima ovog kantona. Pred nama je dug put i pozivam sve koji su spremni da podrže ovu viziju da se uključe, da nam daju šansu, da budu na našoj strani kad nam bude potrebna podrška, ali i da nam upute i snažnu kritiku ako krenemo pogrešnim putem. Ovo je početak nove politike. Politike odgovornosti, koja podrazumijeva da svoja djela i rezultate u potpunosti stavljamo pred sud građana i javnosti.

Poštovani, hvala na prostoru i pažnji. Pozivam još jednom, hajde da radimo zajedno. Vjerujem da dobrim dijelom svi dijelimo iste želje i nadanja, Sarajevo na koje ćemo biti ponosni. Želim Vam svima sretne praznike i sretnu Novu godinu.

DODATAK EKSPOZEU

**SPORAZUM O PRIORITETIMA SKUPŠTINSKE VEĆINE U KANTONU SARAJEVO U
MANDATU 2018-2022.**

Strane potpisnice zalažu se za saradnju zasnovanu na principima i mjerama, kojima bi u periodu 2018-2022. unaprijedile kvalitetu života građana Kantona Sarajevo.

Ovaj dokument postavlja suštinski okvir saradnje između stranaka potpisnica i postavlja temelje vizije Kantona Sarajevo, kao istinskog glavnog grada Bosne i Hercegovine, građanskih vrijednosti i multietničkih temelja, sa modernom, efikasnom i transparentnom upravom uz osnovnu pretpostavku da građani Kantona Sarajevo zaslužuju sigurno i kvalitetno životno okruženje kao optimalan ambijent za ostvarenje vlastitih potencijala i ambicija.

Sporazumne strane čvrsto su usmjerene ka kreiranju političkog ambijenta i kulture upravljanja zasnovane na temeljima dobre uprave po principima Evropske unije, principima stručnosti, jednakih šansi i inkluzivnosti, te potpune implementacije građanskih prava, koje pravno podrazumijevaju i međunarodne obaveze Bosne i Hercegovine.

Sporazumne strane svjesne su da pojedine mjere i principi zahtjevaju višemandatni dugoročni angažman, ali su spremne raditi na njima kako bi što prije bile realizovane. Svjesne su i da određene mjere obuhvataju nadležnosti drugih nivoa vlasti, ali su odlučne u namjeri da kao kanton dogovaraju i iniciraju realizaciju tih mjera prema drugim nivoima vlasti, te da pružaju punu saradnju i pomoć drugim nivoima vlasti pri provođenju tih mjera.

Na osnovu pregovora o principima i mjerama zakonodavne vlasti u Kantonu Sarajevo, pregovarački timovi Naše stranke, Naroda i Pravde, Socijaldemokratske partije, Saveza za bolju budućnost, Demokratske fronte, i Nezavisne bosanskohercegovačke liste saglasno utvrđuju:

SPORAZUM O PRIORITETIMA SKUPŠTINSKE VEĆINE U KANTONU SARAJEVO U MANDATU 2018-2022.

Potpisnici ovog dokumenta čvrsto su opredijeljeni za saradnju u mandatu od 2018 - 2022. godine mijenjajući postojeću negativnu praksu formiranja neprincipijelnih i neprogramskih koalicija.

S ciljem realizacije vizije Kantona Sarajevo, kao prostora sa modernom, efikasnom i transparentnom upravom, stranke potpisnice obavezuju se na poštivanje sljedećih principa:

- Svi učesnici u formiranju skupštinske većine potpisuju usaglašen dokument u kojem će biti navedeni osnovni principi djelovanja, akcioni plan djelovanja, set zakona i podzakonskih akata, te mjera i inicijativa. Potpisani dokument, u svom punom izdanju, bit će dostupan javnosti;
- Formiranje skupštinske većine na kantonalnom nivou niti obavezuje niti isključuje koaliranje na višim ili nižim nivoima vlasti niti koaliranje na istom nivou u ostalim kantonima;
- Vlada Kantona Sarajevo će biti formirana na programskim načelima, konkretnim mjerama, zakonima i javnim politikama;

- Jasna opredijeljenost za borbu protiv korupcije;
- Stvaranje ambijenta za unapređenje sigurnosne situacije u Kantonu Sarajevo, uključujući izmjene zakona i podzakonskih akata;
- Provođenje radikalnih mjera s ciljem podizanja kvalitete životne sredine, smanjenja onečišćenja zraka i sprječavanja drugih ekoloških rizika;
- Preispitivanje efikasnosti svih nadzornih i upravnih odbora pod ingerencijom Kantona Sarajevo, a po potrebi i racionalizacija;
- Zabrana zapošljavanja bez konkursa;
- Zaštita javnih ustanova, institucija, zavoda i firmi od stranačke kontrole i stranačkog upravljanja;
- Pojačana prava, obaveze i odgovornost ministara/rica za funkcioniranje svih pravnih subjekata iz njegovog/njenog resora;
- Izvršna vlast i upravljački organi institucija i firmi u kantonalnom vlasništvu će biti rodno i etnički izbalansirani;
- Vlada Kantona Sarajevo će prilikom provođenja presuda Ustavnog suda i reformi Ustava težiti da Grad Sarajevo i Kanton Sarajevo postanu jedan nivo vlasti prema uzoru na modele u Njemačkoj, Austriji, Hrvatskoj i brojnim drugim evropskim zemljama, koji imaju status glavnih gradova i ujedno saveznih pokrajina/država ili županija;
- Finansiranje nevladinih udruga mora se provoditi isključivo na konkursnom i projektnom osnovu, a po unaprijed utvrđenim kriterijima;
- Djelovanje javne uprave na bazi EU principa
  - Široke javne konsultacije pri donošenju akata i dokumenata,
  - OECD smjernice za korporativno upravljanje u državnim firmama,
  - e-uprava;
- Povećanje efikasnosti, transparentnosti i odgovornosti rada Skupštine Kantona Sarajevo i zastupnika u Skupštini Kantona Sarajevo, što podrazumijeva izmjene poslovnika i drugih akata;
- Reforma i depolitizacija obrazovanja;
- Revitalizacija komunalne infrastrukture u nadležnosti Kantona Sarajevo;
- Reorganizacija rada zdravstvenih ustanova s ciljem podizanja efikasnosti u pružanju zdravstvene zaštite i poboljšanja položaja zdravstvenih radnika;
- Reforma socijalne politike po principu pravičnosti;
- Poboljšanje uslova rada i snažnija zaštita radničkih prava;
- Unapređenje poslovnog okruženja;
- Osnaživanje mladih, naglasak na pronatalitetne politike i podršku porodici;
- Unapređenje i povezivanje kulturnih, sportskih i turističkih kapaciteta;
- Smanjenje troškova javne uprave i administracije u Kantonu Sarajevo;
- Vlada Kantona Sarajevo će težiti da na osnovu nezavisnih stručnih analiza ozdravljena preduzeća iz komunalne privrede potencijalno spoji u "Sarajevski Holding";
- Pojačana kontrola javnih nabavki i objedinjavanje tamo gdje je moguće;

- Imenovanje stručnih i sposobnih rukovodilaca u svim preduzećima, ustanovama, zavodima, fondovima i ostalim institucijama, čiji je osnivač Kantona Sarajevo, bez obzira na stranačku pripadnost;
- Neupitno ispunjavanje propisanih rokova za dostavljanje planova i godišnjih izvještaja u skupštinsku proceduru;
- Depolitizacija javne uprave.

PRIORITETNE MJERE

Skupština Kantona Sarajevo:

- Izmjene Poslovnika o radu Skupštine koje će omogućiti veću prohodnost amandmana na zakone i zakona koje predlažu zastupnici, te osigurati pravovremeno davanje odgovora zastupnicima;
- Kreiranje modela finansiranja skupštinskih zastupnika koji bi ovisio o njihovom prisustvu i učešću u radu skupštinskih sjednica;
- Uvesti jasno pregledan sistem glasanja po imenima svih zastupnika po svim tačkama dnevnog reda na svim sjednicama;
- Podizanje javnih rasprava na viši nivo gdje će se građanima omogućiti da se obrate zastupnicima i članovima Vlade, da se organizuju uživo javne rasprave o najvažnijim pitanjima, sve s ciljem boljeg uvezivanja i jačanja demokratske svijesti i demokratskih kapaciteta;
- Ukidanje restriktivne mjere o prisustvu javnosti sjednicama;
- Omogućiti internet prenos svih sjednica Skupštine i njenih radnih tijela;
- Obavezno obraćanje predstavnika komisije i javno razmatranje stavova komisija i odbora Skupštine u razmatranju izvještaja javnih ustanova i javnih preduzeća.
- Uvesti obavezu dostavljanja prečišćenog teksta kod usvajanja svih novih zakonskih rješenja, te hitno napraviti prečišćene tekstove svih akata Kantona Sarajevo.

Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo:

- Sva ministarstva, organi uprave i institucije kojima je osnivač Kanton Sarajevo dužne su sarađivati sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom, te provoditi mjere i preporuke koje daje Ured;
- Finansijska samostalnost Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom;
- Objaviti registar zaposlenih u javnom sektoru u KS (državi službenici i namještenici, kao i zaposlenici u preduzećima i institucijama kojima je osnivač Kanton Sarajevo) uz objavu imena, pozicije i osnovnih elemenata plate (osnovica, koeficijent, eventualni položajni dodatak), imajući u vidu Zakon o zaštiti ličnih podataka.;

- Donošenje propisa kojima se, kao osnov za prijevremeno razrješenje organa upravljanja, rukovođenja i nadzora u institucijama kojima je osnivač Kanton Sarajevo, predviđa i situacija kada se ne poštuju Vladine i/ili preporuke/nalozi Ureda u domenu prevencije i borbe protiv korupcije, a radi podizanja svijesti o značaju koje ovom pitanju pridaje nova vlast;
- Iniciranje zakonskih propisa u vezi sa zaštitom lica koja prijavljuju korupciju;
- Donošenje Etičkog zakona za prevenciju korupcije u Vladi i agencijama uskladiti sa aktivnostima i nadležnostima Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom;
- Razvijanje javne svijesti o štetnosti korupcije u skladu sa strateškim dokumentima Strategijom i Akcionim planom;
- Nastavak započetih aktivnosti na uspostavi baza podataka (baza javnih nabavki, registar imenovanih lica, registar zaposlenih u javnom sektoru....) po različitim segmentima, te uvezivanje baza radi praćenja i analitike u svrhu prevencije.

Vlada i Ministarstvo finansija:

- Pozvati Ured za reviziju FBiH da sačini ogledne i dubinske revizije poslovanja i učinka;
- Na temelju stručnih analiza provesti sveobuhvatnu reformu parafiskalnih nameta i kroz zakonski okvir ukinuti nepotrebne takse, naknade i slično, a preostale progresivno smanjiti tako da ne koče razvoj privatnog poduzetništva;
- Poreska reforma, za poreze i doprinose iz neposredne nadležnosti Kantona Sarajevo, s ciljem povećanja praga oporezivanja za poklone i nasljeđe, izmjene poreza na imovinu uz oporezivanje nekorištenih privatnih i poslovnih nekretnina;
- Unaprijediti programe podrške privredi, kroz provođenje programa subvencioniranja kreditnih linija za investicije, pokretanje proizvodnje i očuvanje likvidnosti, u skladu s budžetskim mogućnostima;
- Restrukturiranje javnih rashoda, povećanje kapitalnih investicija i smanjenje tekućih rashoda;
- Analiza i sistematizacija radnih mjesta u svim javnim ustanovama;
- Pooštavanje sistema kontrole i nadzora utroška javnih sredstava;
- Ustrajati na programu fiskalne konsolidacije i smanjenja budžetskog deficita, zasnovanom na racionalizaciji i smanjivanju rashodovne strane budžeta, nakon sagledavanja realnog stanja, sveobuhvatne analize i konsultacija s privrednicima, sindikatima i stručnom javnošću;
- Usvajanje podzakonskih akata kojima će se osigurati viši nivo transparentnosti pri dodjeli sredstava iz tekućih transfera;
- Jačanje institucija revizije i upostava sankcija za ponavljanje negativnih revizorskih izvještaja i nalaza;

- Jačanje ljudskih i materijalnih kapaciteta Uprave za inspekcijske poslove. Posebno staviti naglasak na inspekciju za okoliš, kao i saobraćaj u smislu rigoroznije kontrole održavanja javnog prevoza u Kantonu Sarajevo;
- Zalaganje za objedinjavanje procesa javnih nabavki kako Vlade, tako i Skupštine Kantona Sarajevo;
- Priprema Ministarstva finansija za prelazak na programsko, rodno odgovorno i projektno budžetiranje u toku mandata;
- Uređenje upotrebe svih beneficija i privilegija, koje koriste izabrani dužnosnici i zaposlenici u javnog sektoru, uključujući upotrebu službenih vozila, telefona itd.;
- Ministarstvo finansija - referentna tačka za ispunjavanje preporuka iz revizorskih izvještaja u svim javnim ustanovama, institucijama, zavodima i firmama;
- Dodjela jednokratne pomoći i interventnih sredstva moguća je isključivo uz odobrenje Vlade Kantona na prijedlog resornog ministarstva;
- Ukidanje naknada službenicima i izabranim profesionaliziranim dužnosnicima za aktivnosti koje se obavljaju u toku radnog vremena.

Ministarstvo kulture i sporta:

- Novi stabilan pravni okvir za profesionalne sportske klubove za razvoj sportske industrije – predlaganje Zakona o sportskim klubovima i Zakona o sportskim dioničkim društvima;
- Stabilna podrška institucijama kulture bez državnog staranja koje su prethodno bile javne ustanove;
- Modernizacija JU Biblioteke Sarajeva, jačanje ljudskih resursa po broju i obuci te rekonstrukcija dotrajalih objekata u vlasništvu ustanove;
- Revizija i nastavak implementacije osiguranja socijalne sigurnosti samostalnih umjetnika i kulturnih djelatnika, na temelju njihovih stvaralačkih aktivnosti u realizaciji programa kulture od interesa za Kanton Sarajevo i Bosnu i Hercegovinu;
- Potaknuti povezivanje i umrežavanje ustanova kulture i sporta s turističkim kapacitetima u cjelinu sposobnu da poveća i učini pristupačnjom ponudu kulturnih, sportskih i turističkih sadržaja;
- Sufinansiranje snimanja najmanje jednog filma godišnje u Kantonu Sarajevo uz jasno propisane kriterije za dodjelu sredstava;
- Pojačana kontrola poslovanja institucija iz kulture;
- Aktivna uloga Fonda memorijala u rekonstrukciji i stavljanju u upotrebu spomenika na Vracama, tj. u službu studentskih, kulturnih, edukativnih aktivnosti s područja cijele BiH u skladu s nadležnostima;
- Projekat „Kupon za kulturu“ i bliska saradnja škola i muzeja;
- Aktivno ulaganje u arheologiju i konzervaciju spomenika na teritoriji Kantona Sarajevo. Koordinisanje uloge različitih tijela nadležnih za ovu probematiku – muzeja, zavoda i drugih;

- Zalaganje za izgradnju Muzeja Ars Aevi – Muzeja savremene umjetnosti;
- Unapređenje, podrška modernizaciji i izgradnja sportske infrastrukture u Kantonu Sarajevo, kako bi svi sportsko-rekreativni kapaciteti služili svojoj svrsi i bili stavljeni u službu omasovljenja sportske kulture;
- Podrška za redovan rad sportskih klubova od interesa za Kanton Sarajevo;
- Uvođenje sistema nagrađivanja vrhunskih sportista u KS uz jasno propisane kriterije. Donijeti Pravilnik o standardima za dodjelu nagrada za vrhunska sportska ostvarenja, kojim će se regulirati status sportskih radnika koji su ostvarili značajne sportske rezultate u prošlosti, utvrditi standarde jednokratnih nagrada i trajnih primanja i naknada u ovom smislu, ali i kriterija za buduće nagrađivanje sportskih kolektiva i pojedinaca u KS;
- Obnavljanje BKC-a;
- Razdvajanje amaterskog i profesionalnog sporta;
- Zalaganje za realizaciju izgradnje koncertne dvorane;
- Obezbijediti kontinuiranu podršku za amaterski sport, te omladinski, školski, razvojni i rekreativni sport;
- Pojačati kontrolu poslovanja sportskih klubova;
- Rekonstruisati i prilagoditi namjeni Malu scenu Narodnog pozorišta;
- Izgradnja još jednog pozorišta na području Kantona Sarajevo;
- Zalaganje za uvođenje poreskih olakšica investitorima u oblasti sporta i kulture;
- Uložiti više novca u sportsku infrastrukturu u saradnji sa potencijalnim investitorima po sistemu javno-privatnog partnerstva;
- Osigurati podršku sportistima profesionalcima da registriju djelatnost obrta, kako bi postali sastavni dio poreskog sistema;
- Nastavak podrške nacionalnim savezima, reprezentacijama, klubovima i pojedincima koji nastupaju na međunarodnoj sceni;
- Kontinuirana promocija značaja bavljenja sportom;
- Kontinuirana i obavezna edukacija radnika u sportu i kulturi;
- Povećanje izdvajanja za festivale, muzičku i scensku umjetnost;
- Ohrabrivanje i jačanje eksperimentalne i alternativne sarajevske muzičke scene i podrška alternativnim festivalima kontrakulture i subkulture.

Ministarstvo pravde i uprave:

- Donošenje Zakona o lokalnoj samoupravi;
- Zakon o porijeklu imovine nosilaca javnih funkcija;
- Zakon o nepotizmu i stranačkom zapošljavanju;
- Ukidanje paušala za profesionalne skupštinske zastupnike;
- Uredba o kontroli javnih nabavki uz dvostepeni nadzor;

- Smanjiti birokratske procedure i ubrzati rad administracije, te početi s provođenjem regulatornih reformi od značaja za Kanton Sarajevo;
- Moratorij na zapošljavanje u javnim institucijama i firmama do donošenja zakonskih i podzakonskih akata, koji će regulirati oblast zapošljavanja u javnom sektoru;
- Digitalizacija javne uprave u Kantonu Sarajevo;
- Ustavno-pravna reforma Kantona Sarajevo u Sarajevo grad-kanton, u skladu s gore navedenim principima;
- Provođenje obaveza BiH iz programa Partnerstvo za otvorenu vladu i provođenje Strategije za borbu protiv korupcije u BiH. Uključivanje u borbu protiv korupcije u saradnji s Uredom za kvalitet i borbu protiv korupcije;
- Uređenje zakonskog okvira u vezi sa zaštitom lica koja prijavljuju korupciju uz preporuke Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom KS;
- Inicirati donošenje Zakona o Glavnom gradu Bosne i Hercegovine;
- Rješavanje sporova s lokalnim zajednicama u vezi s provođenjem presuda Ustavnog suda FBiH;
- Jačanje kapaciteta redovnih sudova u Kantonu Sarajevo za rješavanje sporova koji nastanu tokom privrednog poslovanja;
- Započinjanje aktivnosti koje će riješiti pitanje nagomilanih sudskih komunalnih predmeta;
- Izmjene zakona o državnim službenicima sa ciljem povećanja odgovornosti državnih službenika;
- Finansijska pomoć policiji i kantonalnom tužilaštvu u pogledu posebnih istražnih radnji;
- Uspostava sistema brže razmjene informacija saznanja između policije i tužilaštva;
- Izrada preporuka za kaznenu politiku uz saradnju s vanjskim konsultantima, Općinskim i Kantonalnim sudom u Sarajevu, Tužilaštvom Kantona Sarajevo, te agencijama za zaštitu zakonitosti, poštujući načela nezavisnosti pravosuđa;
- Izmjena zakona o Vladi Kantona Sarajevo uvođenjem takozvane *njemačke klauzule* kod procesa smjene Vlade. Sjednica Skupštine za smjenu Vlade će biti moguća isključivo nakon podnošenja potpisa minimalno 18 zastupnika nove Skupštinske većine, novog premijera i svih ministara.

Ministarstvo privrede:

- Razvoj strategije za privlačenje direktnih investicija u KS;
- Olakšavanje svih procedura u nadležnosti kantona za pokretanje, vođenje i gašenje kompanije, te aktivno zalaganje za slična rješenja na višim nivoima vlasti, uz obavezno uvođenje jednošalterskog principa i pokretanja firmi putem interneta;
- Unapređenje industrijskih i poslovnih zona u saradnji s lokalnim zajednicama;
- Podrška razvoju centara za preduzetništvo, preduzetničkih inkubatora, klastera, tehnoloških parkova i zona male privrede;

- Izmjena zakona o javno privatnom partnerstvu s ciljem olakšavanja procedura za lokalne zajednice;
- Transparentne subvencije Ministarstva privrede KS za startape i nastupe na vanjskim tržištima i sajmovima;
- Izmjena zakona o koncesijama u smjeru analize kriterija dodjele, pooštavanja naplate i objave registra koncesionara;
- Podrška informatičkom opismenjavanju u KS;
- Iniciranje izgradnje sarajevskog sajmišta kroz javno-privatno partnerstvo;
- Razvoj obrta kroz olakšanje procedura i sistemsku podršku;
- Dosljedno propisati i naplatiti korištenja prirodnih resursa, uključujući crpljenje vode u komercijalne svrhe i jasno razdvojiti upotrebu tehničke od pitke vode;
- Razvoj sistema podsticaja i olakšica za socijalno poduzetništvo, te osiguranje povoljnih uslova za korištenje neiskorištenih javnih resursa i to: poslovnih prostora, građevinskih objekata, poljoprivrednih površina u KS, a u cilju razvoja socijalnog poduzetništva;
- Uvođenje video nadzora na veći broj turistički atraktivnih lokacija u Sarajevu;
- Preispitivanje članarina Turističkoj zajednici KS s ciljem oslobađanja privrednih subjekata koji nemaju direktne veze s turizmom;
- Intenzivirati turističku promociju Sarajeva van granica BiH, uključujući izradu strategije za razvoj turističke ponude;
- Izrada zakona o poticajima u poljoprivredi, s ciljem definiranja stvarnih potreba i korisnika, kontrole dodijeljenih sredstava i analize učinka;
- Izgradnja tematskih parkova i drugih objekata koji vode do disperzije turističke ponude;
- Posebne porezne i druge olakšice za freelancere u Sarajevu. Stvaranje ambijenta koji će privući freelancere u Sarajevo i kreirati regionalni grad-hub za ovu granu privrede i kreativnu industriju;
- Izmjena zakona o zakupu poslovnih prostora s ciljem olakšavanja upravljanja od strane lokalnih zajednica;
- Restrukturiranje javnih preduzeća (ZOI 84 i Skenderija) s ciljem modernizacije rada, infrastrukture i ponude;
- Posebnu podršku pružiti problemima zanatlija, kroz donošenje podzakonskih akata o zanatstvu, kojima će se poticati razvoj i unapređivanje zanata i srodnih djelatnosti, zaštititi stare i tradicionalne zanate te utvrditi mjere za stvaranje boljeg privrednog ambijenta i povoljnijih uslova poslovanja zanatlija-poduzetnika;
- Regulisanje izdavanja smještaja putem internacionalnih internet platformi i jedinstvenog sistema naplate takse;
- Revizija i implementacija Strategije razvoja kreativne industrije KS te projektno finansiranje udruženja iz te oblasti;
- Intenziviranje aktivnosti na osposobljavanju ledene dvorane u Sarajevu tokom cijele godine;

- Olakšice i stimulacije za investitore i donatore institucijama i projektima iz oblasti kulture;
- Značajna podrška turističke zajednice projektima iz kulture i sporta;

Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša:

- Puno provođenje Kantonalnog ekološkog akcionog plana za dugoročno smanjenje zagađenja u Sarajevu;
- Uvođenje novih mjera i projekata pristupačnog i pravičnog rješenja stambenog pitanja, poput poticaja jeftinom stanovanju i izgradnji stanova i kuća za mlade. U okviru ovoga podrazumijevaju se mjere kupovine stanova po cijeni izgradnje, neprofitnog lizinga, ukidanja poreza i taksi na prvu nekretninu. Također, ovo uključuje olakšavanje procedura i dozvola pri gradnji, kao i projekte pristupačnog iznajmljivanja nekretnine poput stambenih zadruga;
- Provedba odluke Skupštine Kantona Sarajevo o spajanju Fonda KS za izgradnju stanova s Kantonalnim stambenim fondom;
- Izmjena Zakona o prostornom uređenju u dijelu koji se odnosi na ubrzanje postupka izdavanja građevinskih dozvola. Proaktivno zalaganje da se ubrzaju procedure koje su na općinskom nivou;
- Hitna evaluacija potreba infrastrukture grada i okoline, revizija građevinskih i okolinskih dozvola s ciljem usklađivanja s potrebama razvoja grada kao urbane cjeline i prostora ugodnog življenja;
- Uvesti dodatne standarde u proces građenja stambenih naselja, koji se odnose na osiguranje zaštitnog zelenog pojasa, broja parking mjesta, zelene površine za rekreaciju i druge prateće sadržaje;
- Zavodu za izgradnju KS, Zavodu za planiranje razvoja KS i Zavodu za zaštitu kulturno-historijskog naslijeđa KS vratiti značaj;
- Izmjene i dopune Zakona o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade nakon široke javne rasprave o implementaciji postojećeg, a u pravcu konačnog i potpunog provođenja ovog zakona. U skladu s tim, osnažiti kapacitet Ministarstva, Inspektorata i Kantonalnog stambenog fonda da izvrše svoje obaveze kako bi se uredila oblast u KS;
- Uspostaviti registar ratnih šteta i strateški pristupiti zatvaranju poglavlja rekonstrukcije u ovom segmentu;
- Najmanje dvostruko povećanje izdvajanja sredstava za kantonalni akcioni plan zaštite okoliša u budžetu za 2019. Saradnja Ministarstva finansija i Ministarstva za pitanje okoliša na kontinuiranom rastu ovih sredstava;
- Značajno pojačavanje mjerenja kvaliteta zraka u KS, uključujući i izmještanje stanice za mjerenje zraka s Vijećnice na njenu prethodnu lokaciju u Alipašnoj ulici;
- Bolja i sveobuhvatnija zaštita šuma i unapređenje upravljanja šumama u Kantonu Sarajevo;

- Evidencija svih kotlovnica i ložišta, uključujući i domaćinstva koja lože ugalj i uvođenje subvencije za prelazak na ekološki prihvatljivije energente. Intenziviranje kontrole loženja čvrstog goriva s tendencijom potpunog napuštanja korištenja čvrstih goriva;
- Porezne olakšice pri registriranju hibridnih komercijalnih vozila te olakšice pri registriranju automobila koji koriste plin;
- Proglašenje lokaliteta Barice za područje od posebnog značaja za razvoj turizma;
- Uređenje i unapređenje izletišta Skakavac, Trebević i Bijambare;
- Uređenje Darive kao gradskog šetališta i rekreativno-sportskog centra;
- Pojačani nadzor i odgovornost kod izdavanja okolinskih dozvola;
- Pokretanje projekta Čista Miljacka;
- Podizanje svijesti o značaju očuvanja okoliša;
- Izraditi studiju korištenja obnovljivih izvora energije u javnom prostoru;
- Pokretanje projekta toplovoda Kakanj – Sarajevo;

Ministarstvo saobraćaja:

- Izgradnja IX transverzale;
- Izgradnja I transverzale;
- Brža izgradnja Južne longitudinalne;
- Rasterećenje saobraćaja na potezu od Jošaničke petlje do centra Sarajeva izgradnjom kružnih tokova;
- Intenziviranje izgradnje tramvajske pruge Ilidža – Hrasnica;
- Donošenje Strategije i Zakona o javnom prijevozu;
- Restrukturiranje GRAS-a s ciljem formiranja zdravog i stabilnog subjekta;
- Uspostavljanje centralnog sistema za kontrolu i upravljanje saobraćaja i javnog gradskog prevoza u skladu sa strategijom razvoja javnog prevoza;
- Uspostavljanje redovnog i sigurnog javnog gradskog prevoza na području cijelog KS;
- Stabilan i funkcionalan minibusi javni prevoz u padinskim dijelovima kantona;
- Uvođenje potpune elektronske prodaje i validacije karata u javnom gradskom prevozu;
- Jedna karta/kupon za sve javne gradske prevoznike;
- Izrada sistema za praćenje kretanja vozila javnog prevoza;
- Monitoring i sigurnosne kamere u vozilima gradskog prevoza;
- Revizija prakse i kriterija izdavanja posebnih odobrenja u saobraćaju na način da ostane isključivo za vatrogasce, hitnu pomoć, interventna vozila, komunalne službe, itd;
- Regulisanje saobraćaja u mirovanju u centru grada te investiranje u izgradnju novih i nadogradnju postojećih parking prostora u svim dijelovima grada;
- Uspostava funkcionalne veze javnih parking prostora i sistema javnog gradskog prevoza;

- Projekt „smart parking“ u Sarajevu.
- Promocija korištenja javnog saobraćaja i povećanje broja gradskih bicikala kroz JPP;
- Odobravanje određenog broja licenci za prilagođena taksi vozila koja prevoze osobe s invaliditetom;
- Ugovori sa Željeznicom Federacije BiH za prigradski željeznički saobraćaj i rasterećenje saobraćaja, kao i usklađivanje rada Željeznice s javnim gradskim prevozom;
- Izraditi studiju izvodljivosti uvođenja brzog voza na relaciji Sarajevo – Ilijaš i Sarajevo – Hadžići s ciljem iznalaženja rješenja za učinkovitije modele javnog prevoza dijela putnika unutar Kantona Sarajevo;
- Sigurni pružni prelazi u Kantonu Sarajevo;
- Prilagođavanje vozilima javnog gradskog prijevoza osobama sa invaliditetom;
- Donijeti strategiju sigurnosti u saobraćaju, s ciljem smanjenja saobraćajnih nesreća;
- Razmotriti model koncesija kao model finansiranja izgradnje cesta;
- Donijeti izmjene i dopune zakona o taksi prijevozu, sa ciljem suzbijanja nelojalne konkurencije;
- U saradnji sa lokalnim zajednicama, započeti aktivnost na propisivanju rezidencijalnog parkinga – zagarantovanog parkinga za stanare.

Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture:

- Sarajevski Holding – u skladu s principima usvojenim u ovom dokumentu;
- Rekonstrukcija organa upravljanja u komunalnim preduzećima i uvođenje transparentnosti i pune javnosti rada – u skladu s principima;
- Sarajevo grad pitke vode – Izgradnja nove i rekonstrukcija kompletne vodovodne i kanalizacione mreže i pokretanje generacijskog projekta novog sarajevskog vodovoda;
- Sistematska zaštita izvorišta pitke vode;
- Strateško rješavanje problema odvoza otpada i deponije Smiljevići;
- Adekvatno upravljanje komunalnim otpadom uz uspostavljanje reciklažnih dvorišta, palionica i plinoelektrane u Kantonu Sarajevu uz primjenu Evropske direktive o deponijama;
- Uvođenje elektronske naplate svih komunalnih usluga;
- Pokretanje inicijative za izgradnju adekvatnih kontejnera u centralnoj gradskoj jezgri;
- Pooštavanje kazni za ekološke prekršaje i kriminalitet kao i provođenje mjera za efikasniju kontrolu ekoloških prekršaja;
- Projekt saradnje s lokalnom zajednicom na uvođenju naselja Rakovica, Dobroševići i Bojnik u sistem kanalizacije KS;
- Konačno uređenje i uvođenje u sistem svih individualnih vodomjera koje su građani kupili ili dobili donacijom u skladu sa Zakonom o mjeriteljstvu BiH i Naredbe o mjerilima u zakonskom mjeriteljstvu;

- Rješavanje statusa preduzeća BAGS Energotehnika – obavezno uvođenje firme u resor komunalne privrede i infrastrukture;
- Izmijeniti Zakon o komunalnim djelatnostima u pravcu drugačijeg obračuna plaćanja naknada za odvoz smeća. Za pravna lica odvoz smeća će se naplaćivati prema količini smeća koju proizvode;
- Provesti mjere za trajno sređivanje prostorno-planske dokumentacije i uspostavu učinkovitog sistema za upravljanje bazama podataka o stanju i raspoloživosti komunalne infrastrukture;
- Analiza sigurnosti dječijih igrališta;
- Razmotriti mogućnost uvođenja jedinstvenog računa za komunalne usluge.

Ministarstvo unutrašnjih poslova:

- Izraditi studiju potrebe Kantona Sarajevo u smislu broja ljudskih, materijalnih i organizacionih potreba i djelovati u skladu s preporukama studije, uz sveobuhvatnu analizu i usklađivanje svih strateških dokumenata koji imaju isključive ili djelimične sigurnosne sadržaje;
- Usvojiti dodatne propise u oblasti sigurnosti saobraćaja, s ciljem povećanja prevencije i oštrijeg sankcioniranja rizičnih ponašanja u saobraćaju;
- Jačanje operativnih kapaciteta i ulaganje u bolju tehničku opremljenost policije;
- Unaprijediti sistem, koji će omogućiti kontinuirano stručno osposobljavanje i usavršavanje policijskih službenika u obavljanju policijskih zadataka;
- Adekvatna stručna i profesionalna zastupljenost specifičnih zanimanja koja su usko povezana s poslovima sigurnosti i istraživanja krivičnih djela;
- Uspostavljanje transparentnog i pravičnog sistema nagrada, pohvala i odlikovanja za najhrabrije i najefikasnije službenike u radu;
- Nabavka višenamjenskog helikoptera za operativne poslove MUP-a kao i za civilne potrebe - podrška za medicinske intervencije, elementarne nepogode, požar, poplave, zemljotres i sl.;
- Uvođenje struke (vrste i stepena stručne spreme) kroz izmjene zakona o policijskim službenicima, kojom će se omogućiti prijem policijskih službenika stručno osposobljenim iz oblasti koje su usko vezane za obavljanje policijskih zadataka;
- Povećati transparentnost prilikom zapošljavanja policijskih službenika i spriječiti nepotizam prilikom zapošljavanja;
- Uvesti funkcionalno načelo dvostepenosti kroz izmjene i dopune zakona o policijskim službenicima u odredbama koje se odnose na imenovanje policijskog odbora. (U roku od dva mjeseca od formiranja Vlade);
- Redefinisanje uloge i poslova nadzora nad radom uprave policije i policijskog komesara kroz izmjene i dopune zakona o unutrašnjim poslovima KS poštujući princip operativne i finansijske samostalnosti;

- Usklađivanje podzakonskih akata sa relevantnim zakonima.

Ministarstvo za boračka pitanja:

- Objediniti, unificirati i znatno smanjiti broj podzakonskih akata, a posebno uredbi i pravilnika, koji tretiraju boračku populaciju;
- Isključivo programsko finansiranje boračkih udruženja;
- Puna podrška i učešće u projektu kreiranja i objave boračkog registra;
- Bolje informisanje boraca o pravima, mogućnostima i načinu njihovog ostvarenja;
- Uspostava jedinstvene baze boračkih udruženja, projekata, aktivnosti i finansiranja tih udruženja na svim nivoima;
- Utvrditi mjere ekonomskog osnaživanja pripadnika boračke populacije kroz specifične modele socijalnog poduzetništva, boračke zadruge i slično;
- Nastojati ostvariti potpunu koordinaciju i saradnju s općinama u vezi s boračkim pitanjima;
- Planski pristupiti obnovi spomen-obilježja u saradnji s općinama i Gradom Sarajevom;
- Provesti reviziju u vezi s Pravilnikom za utvrđivanje prava na banjsko i klimatsko liječenje (medicinska rehabilitacija);
- Podrška prekvalifikacije boračke populacije s ciljem zapošljavanja;
- Nastavak procesa stambenog zbrinjavanja boračke populacije i članova njihovih porodica prema jasnijim i transparentnijim kriterijima.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade:

- Obavezno ispunjavanje obaveza iz kolektivnih ugovora prema sindikatima osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja;
- Besplatni udžbenici svim osnovcima, uz prethodno uvođenje standarda za finansiranje;
- Ukidanje arhitektonskih barijera u školama i potpuna pristupačnost svim učenicima;
- Izrada novih i pravičnih akata i stvaranje uvjeta za realizaciju inkluzivne nastave;
- Ljetne škole u osnovnim i srednjim školama bez dodatnog radnog opterećenja nastavnika;
- Kurikularna reforma – puna reforma nastavnih planova i programa s fokusom na dijete s nastavnicima kao glavnim akterima, kao i na modernizaciju nastavnih sadržaja; povećanje posebne budžetske stavke preko koje će se finansirati izrada i uvođenje ove reforme;
- Rekonstrukcije i obnove vrtića i povećanje smještajnih kapaciteta; obavezno započinjanje najmanje jedne rekonstrukcije u prvoj godini mandata; jasni i socijalno pravedni standardi za finansiranje predškolskog odgoja;

- Izrada elaborata o potrebi rekonstrukcije i modernizacije osnovnih i srednjih škola. Rekonstrukcija i obnova svih državnih škola uz uspostavljanje standarda infrastrukturne i tehničke opremljenosti; standardizacija putem podzakonskih akata;
- Poticanje uvođenja praktičnog rada u srednjoškolsko obrazovanje;
- Otklanjanje uočenih nedostataka u primjeni eksterne mature; uvođenje eksterne mature u srednje škole;
- Produženi boravak u svim osnovnim školama;
- Uključenost nastavnog kadra u identifikaciju najboljih praksi i razvoj obrazovnog sistema u cjelini;
- Reforma škola za djecu s posebnim potrebama u centre s fokusom na ranu detekciju i ranu intervenciju. Reforma prosvjetno-pedagoškog zavoda u mjesto kontinuiranog usavršavanja nastavnika i unapređenja nastave i uspostavljanje odjela za standardizaciju i utvrđivanje sadržaja udžbenika i drugih nastavnih sredstava;
- Uvođenje pristupačne zdrave ishrane u odgojne i obrazovne ustanove;
- Uvođenje programa međunarodnih i unutardržavnih razmjena učenika; izdvajanje namjenskih sredstava za ove namjene u okviru budžeta škola i ministarstava;
- Uvođenje obaveznog društvenokorisnog vannastavnog rada u srednje škole;
- Aktivna podrška borbi protiv šovinizma, rasne, etničke i vjerske mržnje kod mladih;
- Osnivanje fonda za mobilnost mladih u budžetu Ministarstva obrazovanja KS bez uvođenja posebnih nameta za ovu namjenu;
- Procjena tržišne i razvojne potrebe, izrada smjernica za pojedine obrazovne profile i definiranje upisne politike i promocija deficitarnih zanimanja;
- Analiza i široka javna rasprava o razdvajanju akademskih i menadžerskih funkcija u strukturama rukovodstva visokoškolskih javnih ustanova;
- Izjednačavanje kontrole, standarda, uslova, prava i odgovornosti javnih i privatnih univerziteta;
- Uvođenje ili unapređenje obavezne studentske prakse;
- Završetak izgradnje zgrade Akademije scenskih umjetnosti;
- Povećano investiranje u razvoj tehničkih i informatičkih nauka;
- Modernizacija postojećih studentskih domova i JU Studentski centar u saradnji s višim nivoima vlasti i drugim kantonima;
- Stvaranje uvjeta za potpunu akademsku, naučnu i institucionalnu autonomiju univerziteta u skladu s odredbama državnog Zakona o visokom obrazovanju BiH.
- Zalaganje za potpuno besplatno obrazovanje redovnih studenata;
- Pokretanje novih programa prekvalifikacije i dokvalifikacije i projekata cjeloživotnog učenja;
- Saradnja Ministarstva obrazovanja i Ministarstva finansija na uspostavljanju održive Fondacije za nauku čijim sredstvima bi se finansirao naučno-istraživački rad. Uvođenje olakšica za sredstva koje privatne kompanije iz zemlje i inostranstva ulože u Fondaciju;

- Uvođenje budžetskog izdvajanja za potporu naučnim i stručnim istraživanjima u prvoj godini mandata Vlade na 1% budžeta;
- Uspostava fonda za stipendiranje doktorskih disertacija najboljim studentima na UNSA;
- Uspostava fonda za finansiranje međunarodnih projekata – otvaranje stavke u budžetu do formiranja fondacije;
- Potpora radu postojećih i formiranju novih naučno-istraživačkih instituta, centara i laboratorija pri Univerzitetu u Sarajevu;
- Nagrade istaknutim prosvjetnim radnicima;
- Potpora internacionalizaciji UNSA kroz učešće u programima razmjena i osnivanje više studijskih programa na engleskom jeziku;
- Podrška interesnom organizovanju studenata s ciljem depolitizacije i demokratizacije rada studentskih organizacija;
- Materijalno i finansijsko osnaživanje studentskih organizacija na osnovu projektnih aktivnosti i iskazanih potreba;
- Razvoj kapaciteta za obavezno predškolsko obrazovanje. Povećanje obuhvata djece u predškolskom obrazovanju, uz razmatranje mogućnosti privremenog subvencioniranja privatnih vrtića;
- Optimiziranje standarda nastavničkih kompetencija za svaki nivo i vrstu nastavničkog poziva;
- Izmijeniti Zakon o obrazovanju odraslih u pravcu smanjenja ograničenja za subjekte i institucije koje smiju provoditi ovaj vid obrazovanja i proširiti spisak subjekata (ministarstva, organizacije, institucije) za kreiranje Plana obrazovanja odraslih;
- Potpuna digitalizacija procesa osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja, debirokratizacija i smanjenje papirologije kako bi se obrazovni kadar mogao posvetiti kvalitetu nastave i naučno-istraživačkom radu;
- Vraćanje preinačenih zgrada javnih predškolskih i školskih ustanova u prvobitnu funkciju;
- Razdvojiti Zakon o visokom obrazovanju i Zakon o UNSA donošenjem novog zakona o visokom obrazovanju i posebnog zakona o UNSA;
- Pokrenuti projekat besplatnih univerzalnih škola sporta;
- Usvajanje standarda i kriterija za finansiranje predškolskog odgoja i obrazovanja;
- Pokrenuti obrazovnu reformu sa ciljem da se srednje obrazovanje s minimalnim trogodišnjim trajanjem učini zakonskom obavezom i da se obezbjede neophodne mjere podrške učenicima koji su pod rizikom napuštanja obrazovanja zbog nepovoljnih socio-ekonomskih uslova života;
- Osigurati efikasniji rad savjetodavnih tijela za mlade pri Skupštini i razvijati sisteme podrške u institucijama izvršne vlasti;
- Preispitati mogućnost povratka na osmogodišnje osnovno obrazovanje;
- Objediniti registar stipendija svih nivoa vlasti na području Kantona Sarajevo;

- Obezbijediti kontinuiranu pomoć i po potrebi interventna sredstva udruženjima koja su involvirana u problematiku djece sa poteškoćama u razvoju dok se ne sprovedu mjere iz ove oblasti;
- Dalji razvoj modularnog sistema u srednjim stručnim školama i uvođenje obaveznih multidisciplinarnih i interdisciplinarnih projekata u gimnazije;
- Razmotriti mogućnost pružanja usluga pedagoškog odgoja i obrazovanja u kući, posebno za djecu mlađu od tri godine.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice:

- Reforma i unapređenje rada Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo – primjena aktivnih politika zapošljavanja. Podržati brzu transformaciju Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo u Javnu ustanovu Zavod za posredovanje u zapošljavanju i ojačati institut podrške aktivnom traženju posla i poboljšati mehanizme za ostvarenje prvog zaposlenja;
- Obaviti eksternu reviziju učinaka programa zapošljavanja u Službi za zapošljavanje KS u posljednjih pet godina;
- Insistirati i istrajati na izmjeni zakonodavstva iz oblasti socijalne zaštite na svim nivoima;
- Reorganizacija i modernizacija postojećih ustanova socijalne zaštite i njihovo akreditiranje uključujući ukрупnjavanje ustanova;
- Sveobuhvatna reforma socijalne zaštite zasnovana na stvarnoj potrebi, a ne na bazi statusa (prava) – izrada socijalne karte;
- Uspostava jedinstvene baze podataka svih korisnika socijalne pomoći u cilju rane intervencije, prevencije, fer i pravedne raspodjele i sprečavanja zloupotrebe;
- Nijedna osoba bez krova nad glavom – Sarajevo, grad bez beskućnika; povećanje kapaciteta za smještaj beskućnika;
- Razvoj socijalnog poduzetništva;
- Uspostavljanje efikasnog sistema socijalne inkluzije; podrška projektima uključivanja marginalizovanih grupa građana u zajednicu;
- Nijedan gladan čovjek u Sarajevu – unapređenje rada javnih kuhinja, povećanje iskorištenosti hrane;
- Puna podrška hraniteljstvu i transparentnom procesu usvajanja djece;
- Bolja koordinacija između ustanova socijalne zaštite, kako bi se izbjegla „dupliranja“ poslova, zatim bolja informisanost korisnika socijalnih usluga o pravima i obavezama;
- Osigurati da svi mladi mogu steći radno iskustvo; dosljedna promocija Zakona o volontiranju u kantonalnim institucijama i u realnom sektoru. Usvajanje Akcionog plana o volontiranju;
- Određivanje cijena socijalnih usluga, čija cijena još nije definisana ili nije adekvatno utvrđena;

- Provođenje zaključaka Studije o socijalnom poduzetništvu Zavoda za planiranje razvoja KS i analize pravnog i institucionalnog okvira smanjenja siromaštva u Kantonu Sarajevo;
- Nesmetan pristup svim javnim ustanovama za osobe s invaliditetom;
- Reforma sistema socijalne zaštite – od pasivnog sistema socijalnih transfera ka aktivnim politikama socijalnih investicija i socijalnog uključivanja;
- Uspostavljanje mehanizma za efikasnu koordinaciju u oblasti socijalne zaštite između opština i Kantona Sarajevo;
- Uspostaviti inkubator karijere za aktivno uključivanje mladih ljudi na tržište rada i sticanje iskustva na razini strukovnih i srednjih škola i na nivou univerzitetskog obrazovanja (kroz obuku o poduzetništvu, javne radove, razvoj kompetencija u saradnji s privrednim subjektima);
- U sklopu mjera socijalne politike uz pomoć međuresorne grupe neophodno je uspostaviti novi model socijalno-zdravstveno-pedagoškog institucionalnog sistema za podršku djeci i osobama s poteškoćama u razvoju, uz prateće javne ustanove;
- Izrada strategije učešća žena u radnoj snazi;
- Zalaganje za povećanje i ujednačavanje naknada za porodilje i dječijeg doplatka uz unapređenje kriterija;
- Ograničavanje visine socijalne pomoći po svim osnovama kako bi se spriječila enormna primanja pojedinaca i izvršila pravedna preraspodjela socijalne pomoći;
- Uspostavljanje mreže socijalne sigurnosti za mlade u potrebi, s posebnim fokusom na period završetka školovanja do pronalaska prvog posla;
- Usvajanje seta mjera, koje će stvoriti povoljan ambijenta za zapošljavanje mladih
- Potpisivanje i potpuna primjena kolektivnih ugovora;
- Učešće predstavnika sindikata kod donošenja svih značajnih propisa;
- Podrška pri formiranju centara za zdravo starenje;
- Podrška udruženjima penzionera u njihovim aktivnostima;
- Posebne pogodnosti u korištenju javnih usluga za korisnike najnižih penzija;
- Posebne pogodnosti u društvenim događajima za penzionere;
- Aktivan doprinos u suočavanju sa migrantskom krizom u saradnji sa drugim nivoima vlasti;
- Donijeti zakon o alimentacijskom fondu kako bi se zaštitila prava djeteta;
- Unaprijeđenje položaja samohranih roditelja;
- Donijeti zakon o zaštiti i finansiranju porodica s djecom s poteškoćama u razvoju;
- Pooštrena kontrola i nadzor rada centra za socijalni rad u postupcima konfliktnih razvoda i ostvarivanje kontakata djece sa roditeljima i srođnicima, u cilju zaštite prava djeteta.

Ministarstvo zdravstva:

- Unaprijediti zdravstvenu zaštitu na primarnom nivou, kroz mjere povećanja opsega poslova zdravstvenog kadra na nivou primarne zdravstvene zaštite i unapređenje kvaliteta pružanja preventivne, dijagnostičke i kurativne brige za pacijente – korisnike zdravstvenih usluga na primarnom nivou;
- Jačanje uloge Zavoda za javno zdravstvo u izradi preventivnih programa, unapređenju sistema prevencije bolesti i promocije zdravog života. Izrada projekcije zdravstvenih potreba u KS i preporuka za Zavod zdravstvenog osiguranja i cijeli zdravstveni sistem. Aktivnija uloga Zavoda u preporukama za stanovništvo u smislu zagađenja, ekstremnih vremenskih uslova, itd;
- Zalaganje za uspostavljanje osnovnog paketa zdravstvenog osiguranja na primarnom nivou zdravstvene zaštite i strateško opredjeljenje javne zdravstvene politike;
- Izjednačavanje javnih i privatnih ustanova u pogledu obaveza i odgovornosti, s ciljem da privatne zdravstvene ustanove poštuju standarde i obaveze kao javne zdravstvene ustanove;
- Obezbjedenje sigurnosti finansiranja i institucionalizacija Kuće za djecu oboljelu od raka;
- Završiti uspostavu potpune informatizacije zdravstvenog sistema u Kantonu Sarajevo – osim uvezivanja Opće bolnice, KCUS-a i preostalih zdravstvenih institucija u sistem elektronskih uputnica i recepata, potrebno je uvesti i zakazivanje termina putem interneta u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, automatsko upisivanje nalaza laboratorijskih pretraga u zdravstveni karton te dostupnost ličnog zdravstvenog kartona svakom pacijentu putem interneta;
- Broj timova porodične medicine uskladiti s potrebama stanovništva Kantona Sarajevo;
- Promocija značaja imunizacije;
- Projekti sistematskog skrininga oboljenja kod rizičnih grupa;
- Obezbijediti posebne programe za liječenje rijetkih bolesti, pogotovo kod djece;
- Odluka Skupštine KS o uplati zdravstvenog osiguranja za trudnice i porodilje koje na drugi način ne mogu ostvariti ovo pravo;
- Odluka Skupštine KS o dodatnim pravima osiguranih lica za teška i rijetka oboljenja.
- Analiza Pravilnika o sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta u zdravstvenom sektoru KS u skladu s novim profilima zdravstvenih radnika (npr. pitanje zdravstvenih radnika s Fakulteta zdravstvenih studija);
- Strategija zadržavanja zdravstvenog kadra na prostoru KS;
- Unapređenje socioekonomskog statusa svih radnika u zdravstvu uz partnerski odnos sa sindikatom;
- Donošenje nove Odluke o proširenom obimu prava, kriterijima i mjerilima za zaključivanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama. Usaglašavanje sa metodologijom iz 2013. i definisanje jasnijih kriterija postupanja Zavoda. Transparentniji i djelotvorniji

- način trošenja sredstava u zdravstvu KS, izjednačavanje javnog i privatnog sektora u pravima i obavezama;
- Potpuno poštivanje Federalne A liste uz povećanu kontrolu prema propisivačima od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja. Ostvarenim uštedama omogućiti prostor za jačanje B liste kao i finansiranje neophodnih projekata od društvenog značaja unutar zdravstvenog sistema KS;
- Proaktivno zalaganje za usmjeravanje sredstava od akciza na duhan i alkohol u zdravstvene fondove u BiH;
- Provođenje aktivnosti za skraćenje listi čekanja i veću efikasnost zdravstvenog dijagnosticanja i tretmana bolesnika;
- Zbog opterećenja rada zdravstvenih ustanova regulisati provođenje marketinških i promotivnih aktivnosti koje se odnose na farmaceutsku i medicinsku industriju, uključujući razmatranje mogućnosti uvođenja posebne naknade ovim kompanijama;
- Uspostaviti zakonsku klauzulu o operativnoj rezervi medicinskih sredstava s ciljem osiguranja kontinuiteta zdravstvenih usluga;
- Unapređenje kvaliteta bolničke ishrane;
- Donijeti zakon o zaštiti i sufinansiranju pri liječenju oboljelih od Kronove bolesti i bolesti ulceroznog kolitisa;
- Zakon o finansijskoj konsolidaciji zdravstvenih ustanova uz sankcioniranje lica koja su nanijela štetu sistemu;
- Izrada strategije palijativne njege i liječenja teško oboljelih lica;
- Snažna podrška finansiranju specijalizacija iz deficitarnih oblasti.